

siden de have Evne til at anlægge en Mølle til eget Brug, samtidig med, at han sættes i en ny Skat. Dette kan ikke Andet end gjøre en saadan Mand's Stilling vanskelig, at skulle betale Skat til Staten for en Rettighed, som Andre faae tildeels gratis, og desuden nu see Konkurrenterne staae fix og færdige om sig. En anden Møller bygger, ligeledes for at kunne indbegaae Konkurrenten, en ny Mølle med nye Indretninger; denne Mølle bliver vurderet til 14,000 Rd. og asfureret til 10,000 Rd., men uagtet det er en solid Mand, har det ikke været ham muligt at faae optaget et Prioritetslaan paa 3000 Rd., og det er dog bekjendt, at, inden denne Lov emanerede, saa kunde man endogsaa faae Umyndiges Midler til at staae paa 1ste Prioritet i Møller; dette viser allerbedst, hvorledes man i Kommunerne betragter Møllernes Stilling. Endelig er der en tredje Møller, og dette Exempel viser, hvorledes Regjeringen tidligere har stillet sig til Møllernes Rettigheder — om det end ikke er en Ret, saa er det ialtsald det Sædvansmæssige, der har udvillet sig i dette Forhold — altsaa denne Mand, det er Mølleren paa Helnæs, fik, da i Nærene Attenhundrede og nogle og tredive en Fæstegaard blev ledig, 4 Stjæpper Land af Domænebestyrelsen med den Forpligtelse, at han skulde bygge en Mølle, der altid kunde være asfureret til 3,000 Rd., og tillige skulde der, hver Gang Møllen stiftede Eier, betales 50 Rd. og desforuden 22 Tdr. Byg til evige Tider i aarlig Afgift. Denne Møller kan nu see den ene Mølle reise sig i hans Nærhed efter den anden, han har allerede i disse 10 Aar ikke alene bestalt sit Møllestykshøhartkorn, men har tillige til evige Tider denne Byrde hvilende paa sig, en Byrde, som Eierne til alle de andre Møller, der reise sig omkring ham, ikke have. Disse Exempler synes mig at tyde paa, at Møllerne i det Hele taget ved denne Lov ere komne i en noget mislig Stilling. Det, de nu begjære, er navnlig, at man vil betragte Møllestykken som ophævet fra den Tid, Loven emanerede; de forlange altsaa Statterne tilbage i disse 10

Aar. Jeg veed meget vel, at det er uheldigt at betale Statter tilbage, det er Noget, som Lovgivningsmagten ikke gjerne skal gaae ind paa, men jeg troer dog, at Billighedshensynet her er saa stort, at man maa kunne sætte sin Betænkelse til Side i dette Tilfælde. Jeg skal imidlertid ikke dvæle længere ved denne Sag, men kun udtale det Haab, at naar Andragerne have opfyldt den Form, som her er gjort til en Betingelse, og indleveret Andragendet til Indenrigsministeriet, hvad jeg haaber maa blive noget Mere end en blot Form, og Andragendet ad Nære vil komme for her, at det høie Thing da vil tage saadanne billige og velvillige Hensyn, som jeg synes, at der i denne Sag er en saa høi Grad af Opfordring til.

Erberning: Den ærede Indenrigsminister meente, at han ikke vilde kunne ned sætte en Kommission i Anledning af de udenbys Beskattedes Krav, eftersom han ikke vidste, hvor han skulde søge sagkyndige Medlemmer til denne Kommission, da Ingen i den Retning var mere sagkyndig end Magistraten, der jo havde undersøgt Sagen og givet den Beretning, som havde foreligget Alle, og som forekom Ministeren at være meget klar og indlysende; men dersom den ærede Minister i en saadan Kommission ikke alene satte Magistraten, som man til en vis Grad kan betragte som Part i Sagen, men ogsaa idetmindste nogle Tilfaldte, for at være tilstede under Kommissionens Forhandlinger, af de Mænd, som ere interesserede i Sagen, og som aabenbart kjende den ligesaa nøie, saa var det idetmindste muligt, at man opnaaede een af to Fordele derved, enten at Magistraten ved de Oplysninger, som derved bragtes den, kom til en anden Opfattelse af Spørgsmaalet, eller at de Mænd, som saaledes havde deeltaget med Magistraten i Sagens nærmere Undersøgelse, kom til at indsee, at deres Krav vare uberettigede og ubillige. Det forekommer mig, at det er det, der har været forsømt i den hele Sag, at man albeles overseer disse Mænds Sagkundskab i deres egen Sag og ikke tilkalder Noget af dem